

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével).

Számja mindentűt 1 krajczár.

Műfajtái ára:

Helyben házhöz hordva vagy vidéken postai székkel: egy hónapra 60 kr.

Esti Hírlap

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker. Konv. út 4. szám.

Szerkesztési órák:

déllel 10 óráig délután 3 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztési telefon 1 086.

Kiadóhivatali telefon 1 082.

Az olvasóhoz.

Az *Esti Hírlap*-nak az a czélja, hogy az érdekes, fontos, hasznos és mulattató eseményekről a leg-sürgősebben jelentést tegyen a magyar olvasóközönségnek. Mind az, ami Magyarországon, Budapesten, falun, vagy akárhol a világon történik, ha az a közönség figyelmére érdemes: kimerítő — de azért mindig élénk, szép formában — benne foglaltatik az *Esti Hírlapban*, mely erre a czélra nagy és új szervezettel bír.

Az *Esti Hírlap* közönsége külföldben látni fogja, mily kitűnő eszközök, mennyire bő és hiteles kuforások állanak rendelkezésünkre. Hogy a legjobb újságíró erők írják meg a lapot elejétől végig: arról a szives olvasó rövidesen meggyőződhetik.

Az *Esti Hírlap* ilyenformán arra a közönségre számít, amely első kézből, azon frissen akar értesülni mindarról, ami minden napon, megjelenésének órájáig történik. Arra vagyon kötelezve és az a feladatunk, hogy érdekesen, pontosan és gyorsan adjunk mindent, ami nem lényegtelen. A szurnalisztikai eszközök bőségesen állnak rendelkezésünkre.

Az *Esti Hírlap* formája és terjedelme olyan, hogy mindaz le és kimarad belőle ami unalmas, kicsinyes, semmis. *Nem fér belé egy sor sem, amely csak azért született, mert a papír túlrekes, a nyomtató gép engedelmese.*

Az *Esti Hírlap* mindenkinek való, mert mindig izléses, de a művelt közönség számára írják és szerkesztik. Az elfogulatlan, az okos és önértetes közönségnek, amelynek, hiszszük, hogy tetszeni fog független, bátor és tüzes lelke, erős magyarsága, szókimondó politikája és sohasem fáradó, éber meg kutató élénksége.

Az *Esti Hírlap* minden nap, vasárnap kivételével az esti órákban jelenik meg. A rendes körülmények között egyszer. Kivételesen, de mindig csak valóban fontos okból rendkívüli kiadásai is lesznek az *Esti Hírlap*-nak.

Kérjük a magyar olvasó figyelmét.

Az *Esti Hírlap*.

Munkácsy Mihály.

Akkor csendítik meg nálunk a lélekharangot, mikor egy kedves betegünk a halállal vívódik; így ajánlják őt övéi a többi hívek imádságába.

Végig sir most az országon a lélekharang szava. Millióknak jelenti meg a gyászshirt a haldokló mester-ről. Milliók szíve szorul el e hangra, a magyar nemzet borul arczra, hogy felhőhász kodjék Isten irgalmosságához: enyhítse meg *Munkácsy Mihály* szenvedését.

Hozzájártozói már régóta sejtik, hogy e lángész sorsa a tragikai megoldás felé indul. Ijzkori nélkülözések, a nagyralörés emésztő harczi elvetették a magot, s a dicsőség napjától kikelt, az ünnepeleltes felnövelte, a világraszóló sikerek kivirágoztatták: illata hódító méreg, izgató gyümölcse sorvadás volt neki.

Az első komoly tünetek tizenkét év előtt mutatkoztak. A *Consummatum est* képen dolgozott akkor. A haldokló lge a keresztfán volt az első mérföldmutató a beteg mester Golgotha-útján. Hozzájártozói meg-reszkette látták a jelenségeket, barátai nem bízták hozzá, hogy ezt a művét is befejezhesse.

De ő csodálatos módon diadal-maskodott az enyészet fölött. Ereje a vívódástól mintha felfokozódott volna. Műve felülmulta megrázó hatásban az előzőket: munkaköve s akarata ennél is többre, a legmagasabbra vágott. Csak az avatoltak látták, hogy szemében a régi delejes fény töredezik, s az a szép sűrű hajszerény a homloka fölött egészen fehérre őszül.

Az alkotás izgalmaiban élt ezóta folytonosan. Nagy feladatokat vállalt és az emberi civilizáció aeményeivé tette azok művészi megoldását. A világ hódolata már életében beiktatta őt a halhatatlanok sorába. Pedig minden év, amit a titánok tulokozott akarataival az enyészettel el bírt hódítani, tartalék erejét, a visszaserző képességet, az egyensúlyozó szervek munkabírását fogyasztotta.

Rövid idő kérdése volt, hogy a kimerüléssel a válság, a lelki összhang, az egyensúly bomlása bekövetkezik.

Mégse tudunk hozzászokni, mégse merünk belenyugodni abba, ami immár elvégeztetett.

Utolsó évei a magyar dicsőségnek, a nemzeti kultúra szolgálatában teltek el. Két nagy művét szánta nekünk: egyiket a törvényhozás palotájába, másikat az ezredéves kiállításra. Oh, be sietett, hogy ez utóbbival is elkészüljön; mintha érezte volna, hogy az Ecce homo lefestett világrámájában hattyudalát mondja el nekünk.

Szó! a lélekharang ... Idegenben vívódik sorsával Isten e választottja, az alkotóból egy rész, az egektől adott válság. Boroljon térdre minden magyar, s kérje Isten mindenható-

ságát, virraszson áldó kezével a mi mesterünk, Munkácsy Mihály halálos ágya fölött.

Budapest, október 19.

Változások a horvát kormányban.
A király — mint a hivatalos lap jelenti — *Dolovak* Mladen és *Iovag Cuculic* Milorad dr. osztálytanácsosi czimvel és jelleggel felruházott titkárokat, továbbá *Kosovac* István törvényszéki bírót a horvát-szalvon-dalmát királyi országos kormány osztálytanácsosaivá nevezte ki.

Új állambírók. *Fiáth* Miklós báró, a budajai kerület országos képviselőjét értesülésünk szerint legközelebb a nagy beteg *Apor* báró helyébe a királyi személye körül minisztérium *állambíróvá* nevezték ki.

A király a horvát zenitálérről. Ezzel a czimvel a *Magyar Hírlap* mai száma emondja azt az érdekes beszéget, melyet a király a legutóbbi udvari ebédet követő erede alkalmával *Deodotus György* horvát képviselővel folytatott. A párbeszéd, mely világosan bizonyítja, milyen körülményesen ismeri a király az országás különböző ágazatát, a következő volt.

— *Még mindig iszagtoltak nálam a kedélyek?*

— *Még nem csillapodtak egészen, Felcsig!*

— *Amióta a széllo miatt, ugy-e?*

— *Ideje volna, hogy vége legyen.*

A király a *parlament* körülében a múlt hónapban bejelentett változásokra cselegett, amely azzal végződött, hogy a csendőrség golyói nyolcz parasztot súlyosan megsebesítettek.

Új delegátusok.

— Az *Esti Hírlap* tudósítójától. —

A provizórium, az indoniti és a katonai újonczjutalékról szóló törvényjavaslatok tárgyalása után, értesülésünk szerint, a képviselőház azonnal megválasztja a delegációk tagjait akik november első felében Bécsben fognak tanácskozásra összeülni.

A kormánypart kebelében már meg is történtek az intézkedések arra nézve, hogy a közös ügyek tárgyalására kiküldendő országos bizottság tagjai legközelebb megválasztassanak.

A pártok azok a nagyrészt fiatal tagjai, akik többnyire rajtuk kívül mások okoknak köszönhetik mandátumukat, a delegacionális választások első hírére szokottan versenyt íjelték ki, hogy bejussanak a negyven kiválasztott közé. Ugy tudjuk, hogy *miniegy harminczan* jelentkeztek a négy üres helyre: fúradózásaikat azonban nem koronázta siker.

Illetékes helyen ugyanis azt határozták, hogy *delegátusokká a tartályi küldötteket fogják ismét megválasztani* és csak a képviselőházból az októberi választásoknál kibukott *négy tag helyébe választanak újakat.*

A delegáció volt tagjai közül a házból kiharadtak: *Jókai* Mór, *Nikolics* Fedor báró, *Nyáry* Bela báró és *Busbach* Péter; ezek helyébe megválasztják delegátusokká *Radó* Kálmánt, *Kubinyi* Árpádot, *Pap* Gézát és *Daniel* Gábert.

A szabadelvű párt sorából különben az eddigi gyakorlathoz képest ezuttal is 35 tagot választanak, a

fenmaradó öt helyből pedig a *szociálisták pártjára négy helyet tartanak fenn*, míg a negyedik helyet, azt, amelyet tavaly *Szapary* Gyula gróf töltött be, a néppártnak adják.

A várnai vizsgálat.

— Az *Esti Hírlap* tudósítójától. —

Ruffy Pál országgyűlési képviselő, kit a képviselőház első bíráló bizottsága annak idején a *kiszece-újhely-várnai* választás megvizsgálásával megbízott, értesülésünk szerint *befejezte küldetését* és az erre vonatkozó jelentést még e héten a képviselőház elé terjeszti.

A várnai választásról talán legtöbbet beszéltek a múlt év október és november havában. Az általános választások főnapján: október hónap 28-án nem gyakorolhatták a várnai kerület választó polgárai alkotmányos jogaikat, mert a választási elnökség egy nappal előbb lemondott tisztjéről. Az új választás hatánapján érve november hónap 13-át tüzték ki és a választás vezetésével *Kloch* Károly bárót bízták meg, aki ily minőségben a szomszédos zsolnai kerületben már maradandó érdemeiket szerzett.

A választás napján két fölött állott egymással szemben: a kormányparti *Sipeky* Sándor dr. és *Markovics* János plébános, akit a néppárt kandidált.

A választás eredménye az lett, hogy *Sipeky* Sándort 269 szóval a *Markovics* 161 szavazata ellen képviselővé választották, ami annál nagyobb létfűnést kellett, mert általánosan tudták, hogy a várnai kerületnek 1611 választója van. A kisbábvegen maradt ellenzék sietett kérvényezni a választás ellen és amint már fentebb jeleztük a képviselőház bíráló bizottsága ez elől nem is zárkózott el és a vizsgálat foganatosításával megbízott *Ruffy* Pál most fogja a ház elé terjeszteni közel fél ótatendeli fúradózásanak eredményét.

A vizsgálat megjelése értesüléseink szerint 43 teljes munkanapot vett igénybe és az erre vonatkozó vizsgálati jegyzőkönyv teljes *készítéséhez szükséges kilencz napra terjed.*

Ruffy Pál mindenekelőtt báró *Kloch* Károly volt választási elnököt hallgatta ki, aztán pedig behatolva kikerdezte ugy a választásnál működött küldöttségi tagokat mint a két párt bizalmi férfijait.

A vizsgálat folyamán *Sipeky* Sándort *Reiner* Bela dr. budapesti ügyvéd, a választásvédőket *Stern* Rezső dr. zsolnai ügyvéd, a kérvényezőket pedig *Werner* Károly dr. nyitrai ügyvéd képviseli.

A vizsgálóbiztos e választásnál közreműködött közegek megballgatása után kiszállott az egyes falvakba és a vizsgálatot a következő községekben foganatosította: Várnán, Kisece-Újhelyen, Zsolnán, Uchodinán, Nagy-Divénán Tyarchován, Bekán és Budasinban. Mindezek a helyeken összesen 331 tanút hallgatott ki a vizsgálóbiztos. A kihallgatás nagyszámú tolmács segélyével öt nyeken történt, mert Trancsón 69

vidékén a műveltség alacsony fokán álló lakosság nem igen tud magyarul.

A vizsgálat adatai hir szerint minden kétséget kizárólag bizonyítják azt, hogy a választási elnök Várna község területére, ahol a választást megtartották, csak bárcákkal bocsátotta be a választásokat, az ellenségeknek azonban ilyen igazolmányokat nem adott. A kérvény többi vádpontjaira nézve eltérők a tanuvalomások.

A vizsgálóbiztos jelentését különben a képviselőház további tárgyalás és ítélelhozatal végett a I. bíráló bizottsághoz fogja utasítani.

A virilisták névsora.

— A *Esti Hirlap* tudósítójától. —

A főváros igazoló választmányja ma határozott az 1200 legtöbb adófizető községi választók névjegyzékére vonatkozó felszólalások felett. Az eredeti névjegyzék jelentékenyen módosult. Számos új választó vétette fel magát, kizorlva a névsorból kevesebb adót fizetőket. Párharczok azonban a mai felszólalásoknál s azok tárgyalásánál nem nyilvánultak. A belvárosi ellenzék egyetlen virilistának jogosultságát támadta meg, a felszólalás azonban tárgyalanná vált, mert a megtámadott *Bosányi László* már az igazoló bizottság törölte az eredeti névsorból, azon az alapon hogy a községi választók jegyzékéből a reklamációk folytán törölték. — A józsefvárosi virilisták közül az id. Rémi Róbert jogosultsága szokta felszólalás tárgyát képezni. Id. Rémi Róbert neve azonban az idén kimaradt a tajstomból s így azt reklamálni nem lehetett. Rémi csak ma reklamálta be magát. — A gyűlés lefolyása a következő volt:

Az ülésen *Mérő János* elnököl, a jegyző tisztelet *Sachr István* tanácsjegyző vitte. A választmány tagjai közül megjelentek: *Havós József*, *Morzsányi Károly*, *Schmeiger Márton*, *Turóczy Adolf* és *Bács Károly*.

Felszólalásai következtében felvették a legtöbb adót fizetők névsorába: *Perl Soma* ügvéd 890 frt, *Herzl Soma* háztulajdonos 1200 frt, *Romeiser Béla* háztulajdonos nagykereskedő 1190 frt, *Weiner Mór* háztulajdonos és kereskedő 662 frt, *Brill Ferenc* 575 frt, *lovag Brahm Miksa* vasuti igazgató mérnök oklevele alapján kettős számmal 818 frt, *Sterk Sándor* házi. 571 frt, *Bettelein Miksa* házi. 701 frt, *Peto Samu* műegyetemi tanár és házi. 1039 frt, *Schlesinger Pál* kereskedő 2300 frt, ifj. *Dirich Emil* kereskedő, *Mihelovics Antal* 589 forint, *Hedrich László* 1521 frt, *Gerendas Béla* 684 frt, *Gelleri Mór* 744 frt, *Jordan Ferenc* orvos, *Baumann Antal* 673 frt, *Hirschfeld Mór* 556 frt, *Kamer Benő* 556 frt, *Udvardy Lajos* 1616, *Geiger Zsigmond* 557, *Nyirv Lajos* 884 frt, *Adler Zsigmond* 658 frt, *Welisch Gyula*. Id. *Rémi Róbert* 1081 frt, *Ebentanz Nándor* 628 frt. *Deutsch F. Károly*, *Fleisch Sándor*, *Böck Mór*, *Schiller György*, *Podmaniczky Frigyes* báró, *Weitsenfeld Jakab*, *Leitner Zsigmond* 3200 frt adó alapján.

Via támadt *Soproni Dező* ny. f. v. tisztviselőnek felszólalásánál, aki neje dohányüzletjének adója alapján kérte felvételét. A többség ez alapon felvette. *Abonyi József* orvos és háztulajdonos adómentes házi után évi 2000 frtnyi községi adót fizet, kéri magát ez alapon, avagy pedig a házi után járható állami adóösszeg alapján felvétetni, mert az adómentesség kedvezményének nem lehetett az a czéja hogy jogtól foszszon s különben is különös dolog lenne, hogy a községi adó éppen a községi választási jognál ne ségtessék figyelembe. A törvény azonban

határozottan állami adófizetésről szól, így kérelmével elutasították. Épp ugy elutasították ily alapon *Beck Dénes* is.

Elutasították *Bobula János* felvételi kérelmét, mert a kettős becsapítás kérelmét annak idején elmulasztotta, anélkül pedig adója nem elegendő. Hasonló okból elutasították *Sivák Imre* felszólalását is. *Heidelberg* Lipótot, aki 6500 forint állami adót fizet elutasították, mert községi választónak nem jelentkezett. Elutasították *Bernáth Belát* is azzal a kérelmével, hogy vidéki adója is beszámításra.

Az új felvételek következtében kiestek a virilisták sorából: *Latkóczy Imre*, *Vörös László*, *Tarbovich József* államtitkárok, továbbá *Bedő Alaert*, *Lepényi Miklós*, *Vértessy Sándor*, *Vizvári Gyula*, *Nerati Imre*, *Némási Antal* stb.

Az igazoló választmány végül *Schweiger* elnökele alatt albizottságot küldött ki, annak megállapítására, hogy választói jogosultságuk megszűnése miatt kik vesztik el bizottsági tagságukat s kik esnek új választás alá.

Felemeljük végül, hogy a legtöbb adót *Tafler Kálmán* fizeti: 24.400 frt 08 kr, a legkevesebbet pedig *Friedmann Imre*: 607 frt 87 kr.

Egyházközségi közgyűlés.

— Az *Esti Hirlap* tudósítójától. —

A bányai ev. egyházközségi közgyűlést ma reggel 9 órakor folytatták *Fabiny Teofil* világi és *Sárány Sámuel* püspök egyházi elnökele alatt.

A közgyűlés megnyitása és a tegnapi ülésről szóló jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után a szarvasi tanítóképző ügye került tárgyalásra. A szarvasi főgimnázium mellett ugyanis egy tanítóképző-intézet áll fenn, amely azonban anyagi zavarokkal küzd. A kultuszminiszter ezért leiratban felhívta a kerületet, hogy vagy rendezze a tanítóképző anyagi viszonyait, vagy szlassa fel az intézetet. E felirat folytán az egyházközsélet tavalyi közgyűlése egy bizottságot küldött ki a tanítóképző ügyének megvizsgálására végelt. E bizottság eljárási kötetésében, s ma beszámol annak eredményéről. A szarvasi tanítóképző rendelkezésére egy kis ingatlan és felszerelések állanak. Az átalakítási költségek és az intézet évi fenntartása mintegy 8000 forintot igényelne, s e tekintetben 6500 forintnyi hiány fedezendő. Ez az összeg előteremtésére a bizottság azt javasolja, hogy szeressék be részben az egyetemes közalapból, részben a kerületi segély emeléséből; továbbá a bécsi egyházmegyéből alakult három egyházmegyeyenkiint 500 frttal, a kerületben levő többi egyházmegyék 200—200 frttal járuljanak a tanítóképző fenntartásának költségeihez.

Háviár Dániel arra kéri a közgyűlést, ne ejtse el a tanítóképző ügyét, mert a bányakerületnek mulbatatlan szüksége van oly intézetre, amelynek segítségével a felekezeti iskolák fenntartatók legyenek.

Fabiny Teofil a kiküldött bizottság javaslát a fedezeti összeg beszerzésére vonatkozólag nehezen kivihetőnek, aggódalmasnak tartja.

Benke Gyula, a szarvasi gimnázium és tanítóképző igazgatója a tanítóképző szükséges voltát fejtegeti, valamint azt, hogy a tanítóképző intézetek a gimnáziumtól elkülönítési és önálló szervezettel ellátni kell. Meg van róla győződve, hogy a tanítóképzőnek nagy hitvátsa van az alföldön, s csak egy elhatározó lépésre van szükség, hogy az intézet föllendüljön.

A közgyűlés végül abban állapodott meg, hogy a tanítóképző fenntartására szükséges összeg előteremtése czéljából az egyetemes közgyűlésnek, a kerületnek, a bécsi esperesség három egyházmegyének, valamint a kerület többi egyházmegyének adozatkészégét fogja igénybe venni,

TÁVIRATOK

ÉS TELEFONJELENTÉSEK.

A határozatképtelen Reichsrath.

Bécs, október 19. (Az *Esti Hirlap* telefonjelentése.) A képviselőház mai ülését nem lehetett megtartani. Az ülés idején három névszerint szavazást kértek, *Steinwender*, *Roser* és *Günther*-nek a nyelvrendeletekre vonatkozó indítványai fölött. A *Günther* indítványa feletti szavazás alkalmával kiderül, hogy a hős határozatképtelen. Az elnök folytonosan csengett, de elegendő számu képviselők minden buzgalma dacára sem sikerült összehármázni. Erre *Kathrein* dr. elnök felkelt és kijelentette, hogy miután csak 16 képviselő van jelen és a házszabályok értelmében határozatképeséghez 100 képviselő jelenléte kívántatik meg, a házat határozatképtelenné nyilvánítja, az ülést bezárja és esti 6 órára halasztja.

A oszár pár utazása.

Közbürg, okt. 19. (Az *Esti Hirlap* telefonjelentése.) A csári pár tegnap este az udvari színházban nagy számu előkelőség jelenlétében végignézte *Sudermann Moritur* című színművét. A császárné kivágot világoszöld selyemruhát viselt csipkedíszszel. Nyakán gyönyörű gyöngyökszert viselt. 11 órakor a czár és neje a pályaudvarhoz hajtatott, hogy Darmstadtba utazzanak. Az indulóházban megjelent *Koburg* herceg és neje, kiktől a csári pár igen szívélyesen búcsuzott el. *Koburg* polgármester beszédében köszönetet mondott az orosz uralkodópárnak látogatásáért.

A szerb király otthon.

Belgrád, okt. 19. *Sándor* király és *Milán* király ma reggel a keleti expresszvonattal megérkeztek ide. A pályaudvaron az összes miniszterek és méltóságok fogadták őket. A királyokat a közönség leve melegen üdvözölte azáltal, míg a pályaudvarból a királyi palotába mentek.

Uj nagykövet Konstantinápolyban.

Frankfurt, október 19. (Az *Esti Hirlap* telefon jelentése.) A *Frankfurter Zeitung* mai száma jelenti, hogy *Marsall báró*, a nemrég kinevezett birodalmi államtitkár, Konstantinápolyi német nagykövéllel neveztek ki. Az eddigi német nagykövetet római nagykövéllel nevezik ki.

Kramara dr. a helyzetről.

Bécs, október 19. (Az *Esti Hirlap* tudósítójának távirata.) *Kramars dr.*, reichsrathi képviselő az ifju csehek által ujonnan alapított *Cséschische Revue* című újságban az osztrák politikai viszonyokról szólva, a következőket mondja: A jövő jelszava nem lehet: Szláv Ausztria a német Ausztria helyett, mert a jelszó csak egy lehet: Az összes népekhez, királyságokhoz és országokhoz egyformán igazságos Ausztria, anélkül, hogy egyik a másik fölött mesterseges túlsulyra vergődnek.

Réjtélyes gyilkosság.

Bécs, október 19. (Az *Esti Hirlap* telefonjelentése.) *Matinghofen* alsó-ausztriai helységben *Grimpfel* Erzaébet háztulajdonosnőit az éjjel lakásán halva találták meg. Minden jele arra mutat hogy kéjelgésből elkövetett gyilkosság történt.

Kitüntetett művész.

Bécs, október 19. (Az *Esti Hirlap* telefonjelentése.) *Grünfeld* Alfrédné, a hírneves zongoraművésznek a király *Ferencs József* rendje közép keresztjével adományozta.

A külföldről.

As osztrák képviselőházban megessett egy nap botrány nélkül. As ember végre ráér egy kicsit gondolkodni. Egész héten át a legellentétebb hírek jöttek át hozzánk. Egyik nap az, hogy *Badenit* elnyeli az obstrukció, máskor ismét, hogy 6 nyeli el az obstrukció, amit maga rendezel. Keresők az aszszonyt, aki valami elmés aperguvel jellemezne ezt a helyzetet, amint jellemezte III. Napoleon korát az a szép aszszony, aki megírta egyik báljáról: *Nous dansons sur un volcan*. *Vulkánon* tánczolunk. Ha most érdemes volna *Bécsből* Párisba szellemeskedni, megírhatnák a bécsi viszonyokról: hol 6k tánczáljak körül a vulkán, hol pedig velük együtt tánczol. Ez a vulkán természetesen az osztrák parlament, amely néha, elég sürűn, kitor s szórja maga körül a pusztító tüzet, füstje pedig világzszerte fojtogatja a parlamentarizmust. Csak nézni kell a francia monarchista lapokat, amelyek rendes körülmények között itt-ott elvették közölnék személyes vonatkozású izetlen pikantériákat az *empeur d'Autricheről* meg a környezetéről. Most pedig hasábos tudósításokat közölnék a bécsi parlamenti botrányokról. Czelzatuk világos: a parlamentarizmust, a köztársaság gyökeres intézményét akarják lejáratni, erre pedig mi sem kedvezőbb, mint a bécsi példa.

Ez alatt pedig még mindig nem akad oly diplomáciai spongya, mely *Kréta* letörülje az aktualitás táblájáról. De sőt napról-napra toladokb, riktóbb vonásokban jelenlezknek az európai politika napirendjén. A kérdés még elfajultabb, bonyolodtabb, a krétai átközpontok még sokkal vadabbak, mégsebbek, mint tavaly ilvontok. A szultán energikusnak készül közelbelni, az örmények mozgolódnak, a német császár kitünteti nővérét, a görög királynőt, *Salisbury* lemond.

Tessék ebben eligazodni. A német császár pedig rendes foglalkozásai közepett találjuk: beszédekert mond, zászlokát avat, ujonczokat esket, szubrokat lelepez, még az sem valami szokatlanul rendkívüli, hogy a kancellárját kézüvel elcsapni. De ettől legfeljebb egyetlen egy öreg urnak ha megfájdul a fejé, tán még ennek sem.

Azok a hírek, akik a *kubai* rémtettekről és kegyellenségekről hozzánk érkezek s megremegtetik a gyengébb sziveket, csak kettőt bizonyítanak. Azt, hogy a felkelőknek csepp joguk sincsen *Weyler* atrocitáiraival panaszokdni. Ök teljesen méltó ellenfelei egymásnak. A kubai felkelés spanyol nemzet polgárháború, az inkvizíció a legnemzelibb spanyol intézmény. II. Fülöp pedig a legnemzetibb spanyol király.

Tallhegygyel

Budapest, okt. 19.

A függelenségi és 43-as párt tagjai közül secki sem kapott meghívót az udvari ebédre.

— Nem csodálom, mondotta egyik elmés tagja a szélső ellenzéknek, hisz csak egy 67-es volt közöttünk és az is meghalt.

— 67-es köztetek? Kérdi megütődve egy kormányparti bonatya.

— Igen bizony: az öreg *Helfy*, ki 1830-ban született és épen a 67-et járta, mikor megtért vérezéhez.

— Hát azért félt egy a jó palatinus a 67-től.

A főrendek holnap gyülekeznek. Az 65i kaczagányok szines pompája veteledni fog *Árpád* bajnokainak harcziás díszével. Egy évezred és még valami.

Egy hónap előtt járta be az országot az örömhír a tíz szoborról. Már a tőke-arajosi kupaktanács hódoló hálaírata a régén a felségus ur elé került. A főnökek vártak. Majd lesz méltó alkalomra azután körüljárta a véres kard.

— Vicziálást kell megszavazni!
Az évi várakban nagy porolás folyik. A freudenau gyepről is eltűnnek a történelmi nevek birtokosai. Itt az alkalom! A vicziálással egy füst alatt elintézhették a hódolatot is.

Clió majd odajegyzi a legfényesebb lapra:

... és a forradmáz egy hónappal később, kellő számu helyiérdékü vasútról szóló törvényjavaslat gyűlésre össze, ülésé tartott, amelyen a napirend előtt elhatározták, hogy a királyhoz hálafeleletet intéz.

Sebaj! a föléte ragyogó sorok fényét az árnyék csak fokozhatja.

Hely: vasuti kocs. Személyek: egy ismert fővárosi szobrász, akit nem akarunk megnevezni, de a kire mindenki rá fog ismerni, ha elmondjuk, hogy uti kalandorként szokott elmesélni, amelyeknek az a kellesége sajátságuk van, hogy hősiük, aki mindig a szobrász ur maga, együgyűen az őben van jelen a kubai fölkelés valamelyik vitégző csapatjában, a bosnyák kormányzó ebedjén és az orosz császár szánakirakodulása. A másik hőse a történetnek a *konstul ur*. Igen derek ember, de néha aranyával-üzlettel himzett frakkot ölt, mikor bengáliai uralkodójának születésnapja van. Ilyenkor az ebédnél is feltézi a háromszögletű diplomata kalapot. A szobrász, aki egyik ezredéves emlék készítésével van megbízva, ott járt a helyszínen és kis idő megkésvén, munka-zubbonyában ugrik az első osztályu kupéba, a hol a konstul ül.

A konstul ur. Hé bácsi! Ez nem harmadosztályú kocs.

A szobrász. (Hallgat és zsebéből egy matrózpipát vesz elő. Kényelmesen megdömi és rágyújt.)

A konstulur (magában dörmög): So ein gemeiner... (Hangosan) Átyafi, ha itt rágyújt arra a kapadobányra, én megrántom a vészféket.

A szobrász (hallgat, de szemai sűrűn pialognak. Fölkel és nadrágján végighozza a gyufát.)

A konstul ur. (Kinyitja az ablakot és valami hatalmas gombaságra készül, amikor belép.)

A kalasz, (aki meglátja a szobrászt, a kit gyakori utazásaiból jól ismer, katonásan szalutál és így szól:) Nagyságos ur! Nem parancsol a szolgálátai szakaszba szállani.

A szobrász, (a konstul urra sandítva, hangosan:) köszönöm barátom, hisz rajtam kívül úgy sincs senki a kocsiában.

A kalasz, (kissé megelpeve távozik.) Főfőlegesen tarjunk megjegyezni, hogy azért nem vállalkoz feladásra, hogy kedves szobrász barátunk, akinek önzetes elbeszélését híven törekedtünk elmondani, abban az időben, amikor a konstul ur utazott, nem ült-e az Abbazia kávéházban, v dóm történeteket mesélve észak-sarkkutatózásáról.

Tibor

NAPI KRÓNKA.

Budapest, okt. 19.

Kleptomániás kisasszony.

— Az *Esti Hírlap* tudósítójától. —

A rendőrség tegnap óta egy feletté felülős ügyben folytatja a vizsgálatot. Az eset szereplője egy okoskémű, csinos leány, a tizenöt esztendő *Drága Irénke*, aki sorra meglopja a rokonai. A szakatormozgató gyerekleány a múlt héten minden igaz ok nélkül megszökött hazulról. Egy nagynénjéhez ment. de

csak másnapig maradt ott s magával vitte a nagynéninek egy csomó ékszerét.

Ugyanígy tett vagy négy másik rokonával is, akik szivesen titokban tartották volna a család szegényét, ha maga a leány nem terelte volna magára a hatalmas emberinek figyelmét. A drágabólgyiki potom áron vesztegette a lopott holmit és a pénzén — nyálánságot vett magának.

Goguss rendőrfogalmazó, aki ebben az ügyben a vizsgálatot vezeti, ma délen hallgatta ki a bűnös leány édesanyját, aki sirva bizonygatta, hogy milyen szelid, csöndes leány volt az ő Irénkéje még csak nemrégiben és milyen ijesztő változáson ment keresztül a serdülő gyermek egy idő óta.

Ideges, türelmeden, regényes hajlámú és szinte türehtetlenül szeszélyes lett s valószínűleg ennek az abnormis állapotnak a következménye az a sajnos megtévelyedés, amelyért *Drága Irénke* most letartóztatott.

Városi ügyek.

— **Mandátumukat vesztő bizottsági tagok.** A fővárosi bizottsági tagok sorából az idén ki fognak esni s újból nem választhatók meg: *Rausch* Ferencz gyáros és megyeri *Krauss* Izidor gyáros és háttulajdonos, mert elmulasztották a községi választói névjegyzékbe való felvételüket, *Bernáth Béla* országgyűlési képviselő pedig elveszti városi mandátumát, noha csak három év múlva kerülne új választás alá, mert kiesett a legtöbb adót fizetők névjegyzékéből.

— **Morcsányi ellenes párt az Erzsébet-városon.** A főváros VII-ik kerületében az ott uralkodó párt ellenében, amelynek vezetői *Morcsányi* és *Ehrlich* G. Gusztáv, a községi választások alkalmával új párt alakult, amely má a választók összerésadásánál élénk tevékenységet fejtett ki. Az új párt a *Reform-párt* nevet vette fel, helyisége a kertész-utca 35. szám alatt van. Politikai jelleggel az új párt nem bír, mert ellenzék és kormánypártiak egyaránt részt vesznek abban. Az új párt október 23-dikán este 6 órakor ülést tart. A Reform-párt kibocsátott felhívásának aláírásai közt a következő neveket találjuk: *Nagy Sándor* dr. kormánypárti, *Hentaller* Lajos, *Meszlényi* Lajos független képviselő, *Batistfalvi* Sámuel dr., *Haldes* Sándor dr. osztrák tanácsos, *Splényi* Ödön báró rendőrtanácsos, *T. Fischer* Ignác, *Czipauer* János, *Glück* Ignác dr., *Gellert* Jenő, stb.

— **Árvérűsek a fővárosban.** *Strauss* Jakab 12410 ft ingt. nov. 19. Alkotmány-u. 22. — *Berchold* Arthur gróf 6540 ft ing. V. Bálvány-u. 19. okt. 21. — *Batta* Ferencz 618 ft ing. VI. Dalnec-utca. 27. okt. 23. — *Deutsch* Alajos 491 ft ing. VII. Magyar-u. 20. okt. 23. — *Glück* Herman 659 ft ing. VII. Baross-u. 79. okt. 20. — *Mudi* József 750 ft ing. I. Vermes-u. 6. okt. 21. — *Berchold* Arthur gr. 3473 ft ing. IV. Kacskeleti u. 7. okt. 22. — *Singer* József 345 ft ing. VI. Teréz-kőut. 26. okt. 20. — *Haar* Lázár 960 ft ing. VI. Lázár-u. 13. okt. 20. — *Gáspár* Imre 547 ft ing. VII. István-ut. 29/a. okt. 20.

Rendőrség.

— **A jó barátok.** A múlt héten elfogták *Orley* Lajos dr. fővárosi ügyvédnek az inasát, *Seiter* Antalt és ennek a pajtását, *Kassay* Károly pincézt, akik a nyaralás idején kifosztották *Orley* dr. lakását. Ma fejezték be ebben az ügyben a vizsgálatot, amelynek részletei pompás vigéteket adnának. *Seiter*, az inas egyanya — ahogyan a gazdája element a családjávali falura — kényelmesen berendezkedett a szalonokban és egy jó pajtására: meg néhány régi barátójával kedélyes estéket rendezett. Az orgák közepeket *Kassay* szépen odalopdózt a szekrényekhez és kilopott egy csomó ékszeri *Mire Orley* dr. megölt, a házál üresen talála s az inasa helyett detekvék jöttek elébe, akik értesítették őt a történetkről. A ve-

szedelmes cimborákat ma kísérték át az ügyesség fogházába.

Törvény előtt.

— **A Fortuna ügye.** A *Fortuna aranybánya részvénytársaság* ügye lassan jut dűlőre. *Balonyi* Imre vizsgálóbíró mára *Hotyay* Pált és *Csövolcsky* Lajost csitálta maga elé. *Hotyayt*, aki a bányát az angol konzercziómmal eladta, *Balonyi* egész délelőt veltatta s *Csövolcskyra* csak délután került a sor. A bánya budapesti igazgatóságának helyiségeiben különben a napokban árvevényekben a batorokat s már az erdélyi bányákra is ki van tűzve az árverés.

— **A házasságszedő.** *Farkas* László hivataloslag a múlt évben *Plecho* Klára családélynak udvarolni kezdett. *Kovács* Bélának mutatta be magát neki s megígérte, hogy rövid idő alatt nőül veszi. A leány hitt a szédőgőnek s átadta neki nagyobb összegről szóló takarékpénztári könyvét, melynek fejbén *Farkas* rég lejárt váltókat adott neki. Mikor azután a pénz elfogyott *Farkas* vidékre szökött s onnan kezdett leveleket írni a lánynak. *Plecho* Klára egy ideig még bizott *Farkasban*, de mikor már a levelek is elmaradtak, feljelentést tett a házasságszedőgő hivataloslag ellen. Így került *Farkas* László a törvényszék elé, mely ma *Ezarkasházy Fischer* Zsigmond dr. vádbeszéde után kilencz hónapi börtönrre ítélte a házasságszedőgőt.

— **A grófnő ruhasszámlái.** Érdekes ügyben folytat most vizsgálatot a budapesti törvényszék. *P. M.* nagyvilági hölgy egyécsi cseznél másfél ezer frt-ért ruhákat vásárolt, de csak váltoval fizetett. Mikor a váltó lejárt, nem tudta kiegyenlíteni s a kereskedőt az árvaszékhöz otlatoította, hogy az ott kezelt vagyonából majd kifizetik a váltót. Az árvaszék azonban kijelentette, hogy ily nagy összeget *P. M.* nem költöhet ruhára és a váltót nem is fizette ki. A csej erre család miatt feljelentést tett *P. M.* ellen, akik eddig sehol sem tudott megtalálni a rendőrség. A napokban a rendőrség tudomására jutott, hogy egyik szállodában *T. grófné* bérelt lakást s az ott meg tudta, hogy *T. grófnő* azonos *P. M.*-val, aki ellen család miatt tettk feljelentést. A rendőrség gyorsan intézkedett s mielőtt *P. M.* elutazhatott volna, vizsgálóbíró elé csitálta s kiballgattatta.

— **A királyi csontok oeszküdtések előtt.** Mint értesülünk *Tuszkaira* Ödön dr. fővárosi orvos, akinek nevét betegevertek a szentes-fehérvári elünt királyi erckélyek dolgába ragalmazás miatt sajátjót indított a *Herke* *Pater* című elczlap ellen, amely *Mit mond Tuszkaira, a halottrábol Koronás?* című cikkben foglalkozott e bomlaltos ügygel.

— **Lenygel grófnő a sajtóbírósdg előtt.** *Krakiból* írják: *Debicka* *Marczela* grófnő, a *Csis* szerkesztőjő a sajtóbírósdg két napi államfoglalásra élte. Az újságíró grófnő az utolsó választások alkalmával éles cizketet a lenygel néppárt vezére ellen s ezért vonia őt a sajtóbírósdg felelősségére.

ESTI HIREK.

— **Munkácsy utolsó napja!** *Párison* át érkezik hozzánk a megdöbentő hír, hogy *Munkácsy* Mihály orvosai szerint utolsó napjait éli. *Senki* sem ismer meg többé, olmeje szervezete a szolgálatot végsepp felmondta, minden tagja hűdött. Állapota már csaknem egy hét óta kínos halálkias.

— **A román király a mi szegényeknek.** A román király a budapesti román főkonzul utján *ölszede* gróft küldött *Rudnay* főkapitányhoz, hogy ossza ki ezt az összeget azok közt a kérvényezők közt, akik a föléte

vendégítés idején a román királyi párhoz fordultak segítségért.

— **Jozsefnak levele.** A bukaresti lapok még mindig nem tudnak kibékülni *Jozsefnak* miniszteri tanácsos kiűntetésével. Haraguznak, világos dolog, hogy haraguznak a magyarokra, azután mindenkire, de első sorban és mindenkifőböt az ő miniszterelnökre, *Sándorra*. A román pszikologusoknak érdekes probléma kínálkozik, mérlegelni, mekkora elkeseredettséget jelenti az a román szívek, ha a maguk embereit magyar nyelven támadják. Az egyik bukaresti lap *Jozsefnak* *Sándorral* a következő levelet írta *Sándor*nak:

Kedves Dóme barátom!
Azt hallom, hogy oda lent az oláh fővárosban az mondják, hogy én azért voltam kitűtetve a román koronarend középkeresztjével, mert most egy éve te is ki voltál tüntetve a mi Lipót-rendünk nagykeresztjével.
Hát édes barátom, enged meg, hogy a tényállást kijavítsam annyiban, miszerint te ki voltál tüntetve, miután a zásos bocsánatot kértél tőlünk magyarellenes ellenzék beszédeidért, míg én ki voltam tüntetve onkéntől, hogy bocsánatot kértem volna tőletek oláhellenes beszédeimért.
A közbűség tehát közöttünk: én hű maradtam hazámmal és nemzetemnek, míg te elhagytál éppen úgy, mint Szent Pál az oláhokat.

Maradok hű barátod
Budapest, október 18.

Jozsefnak Sándor, s. k.
a magy. kir. miniszterelnökséghez becsotott magy. kir. miniszteri tanácsos.

— **Badeni budapesti utja.** Nehány reggeli lap azt újságolta, hogy *Badeni* gróf, az osztrák miniszterelnök ma Budapestre érkezik, hogy a királynak az osztrák viszonyokról referáljon. Mint értesülünk, ez a hír merőben téves: az osztrák miniszterelnök ma nem érkezett Budapestre, annál kevésbé, mert a király ma egész nap Gödöllőn vadászik s így *Badeni* gróft nem is fogadhatta volna.

— **Mudrony Soma balála.** Az orosz iparegyesület igazgatósága ma *Mudrony* Soma elhunytá alkalmából rendkívüli ülést tartott, melyen *Gelléri* Mór kir. tanácsos, igazgató indítványára elhatározta, hogy jegyzőkönyvbe iktatja az elhunyt érdemeit; temetésének költségeit viseli és koporsójára koszortot tesz; arczképét megfesteti és egy ünnepi közgyűlésen leplezi le, az elhunyt rendes illeményeit özvegy számára és év végeig folyósítja s a továbbiak iránt a jövő évi budget keretében intézkedik.

— **Tolsztoj gróf beteg.** A *Berlineri Localanzeiger* egy magantáviratában arról értesül, hogy *Tolsztoj* Lev gróf, aki már hetvenedik évében van, súlyosan megbetegedett. Az orvosok megfogják operálni.

— **A jogászok nem tüntettek.** Tudvalevő dolog, hogy a joghallgatók, akikről *Pauer* Imre dr. egyetemi tanár állítólag sértően nyilatkozott, néhány nap óta tüntettek a tanár ellen és fűtyöléslen, látdobogással meg egyébd módon akarták lehetlenné tenni, hogy a tanár előadásait megtartassa. Ma végre megszüntek ezek a zavarak: a jogászok nem tüntettek. Ma délelőt ugyaní, amikor *Pauer* Imre dr. 11 órakor bement a tanterembe, hogy előadását megkezdje, *Frólich* Izider dr. bölcsészeti kar dékán odaállott a tanterem ajtajához és csak azt bocsátotta be, aki igazolta, hogy *Pauer* dr. hallgatója. Azonkívül kézáddással megfogadta minden egyes hallgatóval, hogy nem tüntet és hogy egyetemi polgárhoz méltóan viseli magát. Így történt azután, hogy ma már csendben ért véget az előadás.

— **Jubiláló egyetemi professzorok.** *Kolozsvárról* táviratolozza tudósítónk: Négy egyetemi tanár ünnepe ma annak 25. évfordulóját, hogy a kolozvári

